

відділ аналітичної та правової роботи Касаційного господарського суду управління аналітичної допомоги касаційним судам та Великій Палаті Верховного Суду департаменту аналітичної та правової роботи. Київ. 2023. 51 с.

УДК 347.736(043.2)

Кохтюк В.А., здобувачка вищої освіти
другого(магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Тімуш І.С., д.ю.н., професор

СУБСИДАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО

Застосування субсидіарної відповідальності у справах про банкрутство юридичних осіб передбачено ч. 2 ст. 61 Кодексу України з процедур банкрутства(далі – КУзПБ, згідно якої під час здійснення своїх повноважень ліквідатор має право заявити вимоги до третіх осіб, які відповідно до законодавства несуть субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями боржника у зв'язку з доведенням його до банкрутства.

Вказана стаття Кодексу визначає те, що в разі банкрутства боржника з вини його засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, зокрема з вини керівника боржника, які мають право давати обов'язкові для боржника вказівки чи мають змогу іншим чином визначати його дії, на засновників (учасників, акціонерів) боржника (юридичну особу) або на інших осіб у разі недостатності майна боржника може бути покладена субсидіарна відповідальність за його зобов'язаннями [1].

Нормативне визначення «субсидіарної відповідальності» подано у ст. 619 Цивільного кодексу України, де визначено, що договором або законом поряд із відповідальністю боржника може бути передбачена додаткова (субсидіарна) відповідальність іншої особи [2].

Тобто, в контексті у справах про субсидіарна відповідальність визначається як додаткова відповідальність, метою якої є притягнення винних осіб у доведенні боржника до банкрутства.

Особливістю субсидіарної відповідальності у світлі положень КУзПБ є посилення її превентивної та компенсаційної функції в інтересах кредиторів та суспільства. Одна з головних функцій субсидіарної відповідальності у разі банкрутства – запобігання втрат кредиторів неплатоспроможної юридичної особи внаслідок умисних дій його засновників (учасників, акціонерів), керівника боржника або інших осіб» [3, с. 106].

КУзПБ визначає звернення до третіх осіб, які несуть субсидіарну

відповідальність за зобов'язаннями боржника у зв'язку з доведенням його до банкрутства, як виключне право ліквідатора. Одночасно із тим судова практика вказує, що при відкритті провадження у справі про банкрутство, за наявності обставин доведення його до банкрутства, у разі визнання боржника банкрутом у майбутньому, ліквідатор для здійснення всієї повноти дій, спрямованих на виявлення активів боржника та задоволення вимог кредиторів, зобов'язаний буде скористатися своїми повноваженнями щодо звернення до господарського суду для застосування субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства щодо винних осіб [4].

Тобто, при відкритті провадження у справі про банкрутство ліквідатор зобов'язаний вирішити питання про субсидіарну відповідальність за доведення до банкрутства. Окрім того, із вище зазначеної постанови можна зробити висновок, що притягнення до субсидіарної відповідальності у справах про банкрутство виступає як пошук ліквідатором додаткового джерела для задоволення вимог кредиторів.

Суб'єктами притягнення до субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства ст. 61 КУзПБ визначає засновників (учасників, акціонерів) або інших осіб, у тому числі керівника боржника. Стаття визначає як конкретних суб'єктів, які мають бути перевірені на доведення боржника до банкрутства, а саме: засновників (учасників, акціонерів) та керівника боржника, так і «інших осіб, які мають право давати обов'язкові для боржника вказівки чи мають змогу іншим чином визначати дії боржника».

Законодавство не дає визначення поняття «інші особи», проте судова практика вказує за наступне: Касаційний господарський суд у складі Верховного суду у постанові у справі № 915/1624/16 визначив, що відповідно абзц. 1 ч. 2 ст. 61 КУзПБ у взаємозв'язку з іншими нормами законодавства свідчить, що до третіх осіб, які несуть субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями боржника, у зв'язку з доведенням його до банкрутства відносяться будь-які особи, наслідком дій або бездіяльності яких стало банкрутство юридичної особи [5].

Отже, застосування субсидіарної відповідальності у справах про банкрутство є видом додаткової відповідальності, яка настає у зв'язку з реалізацією права ліквідатора на звернення з вимогою до третіх осіб, при умові що такі особи є причетними до доведення боржника до банкрутства. Також не можна повноцінно стверджувати, що це є правом ліквідатора в межах реалізації його повноважень, оскільки Верховний Суд визначає це як обов'язок ліквідатора, що спрямований на задоволення вимог кредиторів. Окрім того, притягнення до субсидіарної відповідальності у процедурі банкрутства можливе лише у випадку доведення до банкрутства. Іншої підстави для застосування субсидіарної відповідальності в процедурах банкрутства ні КУзПБ, на правові висновки

Верховного Суду не визначають.

Література

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. № 2591-VIII: станом на станом на 8 бер. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

2. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV: станом на 8 бер. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 22.04.2024).

3. Левшина Я. Види відповідальності у процедура банкрутства. *Право України*. 2020. Вип. 2. С. 105-108.

4. Постанова Верховного Суду від 09 жовт. 2019 року у справі № 908/503/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85154508>.

5. Постанова КГС ВС від 22.04.2021 у справі № 915/1624/16. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97451198>.

УДК 346.9(043.2)

Кутинська А.І., здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського рівня),
Гелбутівський М.О., здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Слободська І.А., старший викладач

ВИРІШЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ ЗА УЧАСТЮ ОНЛАЙН-МЕДІАТОРІВ

У сучасному світі, де час і ресурси є цінними, альтернативні методи вирішення спорів стають все більш популярними. Медіація, як процес нейтрального посередництва за участю третьої сторони, пропонує ефективний спосіб вирішення господарських спорів без звернення до суду. З розвитком технологій з'явилися послуги онлайн-медіації, які пропонують зручну та доступну альтернативу традиційним зустрічам віч-на-віч.

Відповідно до ч. 2 ст. 5 Господарського процесуального кодексу України, у випадку, якщо закон або договір не визначають ефективного способу захисту порушеного права чи інтересу особи, яка звернулася до суду, суд відповідно до викладеної в позові вимоги такої особи може визначити у своєму рішенні такий спосіб захисту, який не суперечить закону.

Я.В. Петруненко стверджує, що основна мета використання механізму онлайн-вирішення господарських спорів полягає в забезпеченні інформованості сторін, можливості пред'явлення вимог віддалено та